Mizah

Merhum san'atkâr arkadaşımız Cemal Nadir'in, Hükümet tarafından matbuat hakkında projeler hazırlandığı sıralarda yaptığı bir karikatürünü okuyucularımıza sunuyoruz.

Eski nükteler:

Sen kurtulmuşsun...

Kanunî Süleyman, ölmezden pek az evvel nedimlerine bir çekmeceyi uzatmış ve:

— Öldüğüm zaman, demişti. Bu çekmeceyi de benimle beraber gömsünler!

Ölünce, bu vasiyetin yerine getirilmesi için çekmeceyi de beraber gömmek arzusu gösterenlerle ulema arasında bir ihtilâf başgösterdi. Başta Şeyhülislâm Ebussuut Efendi olmak üzere hocalar, İslâm dininde ölünün eşyasını beraber gömmeğe imkân olmadığını ileri sürüyorlar, bu âdetin ancak Mecusilerde bulunduğunu anlatıyorlardı.

Bir aralık çekmece yere düştü ve açılan kapağından dışarıya bir takım resmî kâğıtlar döküldü. Hayretle gördüler ki, bunların hepsi Şeyhülislâm Ebussuut Efendinin: «Dine uygundur!» diye Padişaha verdiği fetvalardır.

Anlaşıldı ki, Padişahın bu fetvalarla beraber gömülmesini istemekten maksadı şudur: Yarın mahşerde, «Yarabbi, diyecek. İşte her işi şer'i şerifin fetvasiyle yaptım!»

Bu hali görünce Şeyhülislâm Ebussuut Efendi:

— Ah Süleyman, diye inledi. Sen kendini kurtarmışsın, iş bize kalmış!

Maşalı

Âli Paşanın sadrazamlığı esnasında şehreminliği yapan Hüsam Efendi «Çingene» lâkabiyle maruftu.

Bir Avrupa seyahati dönüşünde bu Hüsam Efendi, Âli Paşaya o zamanın makbul olan dolaplı ve maşalı saatlerinden birini getirdi. Sadrazamın evine gitti. Getirdiği hediyeyi takdim etti. Âli Paşa, o sırada yanında bulunan Keçecizade Fuat Paşaya saati uzattı:

— Şu saate bir bak bakalım, dedi. Maşalı mı?

Keçecizade Fuat Paşa:

— Vallahi efendim, dedi. Bakmağa lüzum yok. Hüsam Efendinin getirdiğine göre, mutlak surette maşalıdır!

Tatarcık

Meşhur Salâh Cimcoz yürürken aksar.

Bir gün rahmetli müşir Tatar Osman paşa Salâh Cimcoza tesadüf etti. Beraberce yürürlerken bir aralık Tatar Osman paşa sordu:

— Salâh Bey, siz niçin topallarsınız? Bacağınızı sivri sinek mi soktu?

Salâh Cimcoz ellerini uğuşturdu:

— Hayır paşam, dedi. Bacağımı sokan sivri sinek değil, tatarcık!

FIKRALAR

Muvaffak

Tanınmış iş adamlarımızdan ve sayılı nüktedanlarımızdan Mahmud Baleri Ankaraya gidiyordu. Trende eskiden Anadolu ajansının umum müdürlüğünü yapmış olan Muvaffak Menemencioğluna rast geldi. Yemekli vagonda oturdular konuşmağa başladılar. Mahmud Baleri beraberce iş yapdıkları bir adamdan şikâyet ediyor:

— Monşer, diyordu. Beni adeta dolandırdı!

Muvaffak Menemencioğlu gülümsedi:

— Ayol, dedi. Bu Mahmudlar hep aptal mı olur?

Mahmud Baleri itiraz etti:

— Hayır, muvaffak da olurlar!

Öfke

Genç bir muallim evlenecekti. Kendisinden kıdemli evli ve muallim olan Mustafa Nihada gitti. ona akıl danışmak istiyordu. Mustafa Nihat kestirme bir cevap verdi:

— Evlen!

Genç muallim ezilip büzüldü:

— Yalnız üstadım, dedi. Benim bir kusurum var.

— Ya, nedir?

— Sebepsiz yere hiddetlenirim de ondan korkuyorum!

Mustafa Nihat sordu:

— Kaynanan var mı?

— Var efendim..

O zaman Mustafa Nihat, genç muallime tatminkâr bir cevap verdi:

— Öyleyse, dedi. Merak etme, evlendikten sonra kaynanan evde oldukça, sebepsiz yere hiddetlenmezsin!

Acemi şoför

Yapı Kredi Bankasının değerli İstanbul Müdürü Sermed evinde bir akşam ziyafeti veriyordu. Davetliler arasında yeni otomobil almış, çiçeği burnunda zenginlerimizden biri de bulunacaktı. Ziyafete oldukça geç geldi. Arkadaşlardan biri sordu:

— Ayol nerelerde kaldın?

— Yemeğe yetişeyim diye otomobille gayet hızlı geliyordum.. Bir aralık bir garaja girdim.

— Otomobilin tamire mi ihtiyacı vardı?

Sermed atıldı:

— Misafirimizin heyecanına bakılırsa, dedi, Zannedersem şimdi garajım tamire ihtiyacı var...

Fırsat bu fırsat!

Balayı seyahatlarını anlatıyordu:

— İlk önceleri pek rahat edemedim, azizim. Karım en lüks otelde kalmak istedi. Günde elli lira veriyorduk. Sonra bir at gezintisi yapmak hevesine kapıldı. Onun üzerine biraz rahat nefes aldım.

— Niçin?

— Karım attan düştü. Doktor çağırdım. «On gün kendini bilmeden yatacak» dedi.

— Yok canım! Geçmiş olsun! Peki, sonra ne yaptın?

— On gün için ucuz bir otele çıktım.

Teşhis

Profesör Salih Murad'ın bir arkadaşı hastalanmıştı:

— Gel, dedi. Seni çok kıymetli bir doktor arkadaşıma götüreyim.

Gittiler, doktor hastayı muayene etti:

— Kalbiniz sağlam, dedi. Bu kalble yetmiş yaşına kadar yaşarsınız.

Hasta telâşla:

— Fakat, doktor, dedi. Ben esasen yetmiş yaşındayım!

Doktorun yerine profesör Salih Murad cevap verdi:

— Görüyorsun ya, dedi. Doktorun hazakati hakkında bütün söylediklerim bir bir çıkıyor!

YENİ BİR MECMUA

Cemal Erksan arkadaşımız, önümüzdeki Pazar günü "Guguk" adlı haftalık bir mizah gazetesi çıkaracaktır. Muvaffakiyetler diler, okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Zamane Sözlüğü
III.

B harfi

Balık eti = Eskiden lüfer, uskumru, levrek, kefal cinsi makbuldü. Şimdi ise rağbet çiroza ve ringa balığınadır.

Batak = İçine bir defa dalıp kurtulunamıyan âlem.

Bay = Beylik lâf.

Baygınlık = Âşık olma hali.

Boş vermek = Çakmamazlıktan gelmek.

Boşamak = Bazan sırtından, bazan başından ağırlık atmak.

C harfi

Cavlak = Elem, dert, yokluk çekmektense onu çekmek yeğdir.

Cadde = İstanbulun Anadolu yakasında bostanı olan eski zaman yeni zenginlerinden biri.

Cadı = Tohuma kaçmış çiçek; ekşimiş tatlı; geçmez akçe.

Caka — Varlık mostrası.

Cam = Dolusunu içenler penceredekileri kırarlar.

Camuz = Nallı koyun.

Cartcurt = Lâf futbolü.

Caz = Sulu gürültü.

Cazibe = kadın, para, mevki gibi şeylerin çekici kudreti.

Cin = İngilizlerin şişe içersine sığdırmağa muvaffak oldukları bir nesne ki adamı fevkalâde çarpar.

Cinas = Hap şeklinde yuttırulan ayıp lâkırdı.

Cep = Elbisenin, zenginlere lâzım, fukara içinse fuzulî olan teferruatından.

Cem = İlk içki meclisini kuran adam.

Cereme = Gece evine geç dönen kocaların karılarına ödedikleri kürk parası.

Ceride = Gazetenin yavanı.

Cerve = Tiryaki avadanlığı.

Cirit = Karısına zulmeden koca.

Curum = Umumî seçim.

Curnata = Genç ve güzel kadın kalabalığı.

Ceviz = Binden fazlasını kırmış olan kimse pişkin sayılır.

Cephane = Pantalonun arka cebinde bulundurulan ihtiyat rakı şişesi.

Ced = Kendisine en çok rahmet ve en çok lânet okunan geçmiş şahsiyet.

Ceva = Ele, avuca sığmıyan.

Civata = Akıl tahtalarını bir arada tutan ve gevşemesi veya eksilmesi hayra alâmet sayılmıyan nesne.

Cemaziülevvel = Bir kimsenin bazan karanlık, bazan karışık ve bulanık geçmişi.

Cimri = Varlığını kıskanan adam.

Cemal = Çifte (m) lisi deveci demeğe gelir.

Cendere = Meteliksiz adamın evlilik hayatı.

ÇEKİRGE

SAYI: 35 CİLT: 2 Fiatı 15 Kuruştur 7 MART 1947

Mizah

Sahibi:
RAMİZ GÖKÇE

ABONE:
Seneliği 750, altı aylığı 375 kuruştur.

Posta Kutusu: 255

CUMA GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK, TARAFSIZ MEMLEKET MECMUASI

BAŞ KÖŞEDEN

Bereket krediye

Bektaşi dehşetli fakirmiş. Kimseye bir şey söylemeden sokaklarda yürür, karşılaşdığı temiz giyinmiş kimselere kolunda asılı duran keşkülü uzatır, onların bu keşküle attıkları beş, on paralarla geçinip gidermiş.

Bir gün tesadüf bu ya, bir dilenciye rastgelmiş. Adam, açık avucunu önüne gelene uzatır, çeşit çeşit dualar eder, adamına göre, kâh:

— Allah gençliğini bağışlasın!

Kâh:

— Namerde muhtaç olma!

Diye, yalvarırmış. Bektaşi, ona bakmış, bakmış da haline şükretmiş:

— Allah, şu keşkülü eksik etmesin, demiş. Yoksa, biz de dilenecektik!

Geçen hafta Ankarada yurdun her tarafından gelen gazetecilerle bir konuşma yapan Başbakan, getirilmek istenen ecnebi kredisi bahsinde, yurdumuzun halini şu cümlelerle anlattı:

— Bizim bugün istihsal ettiğimiz pamuklu yekûnu 100 milyon metreyi geçmez. Bunu 20 milyona taksim ettiğimiz zaman adam başına beş metre düşer. Onun için Anadolu halkı çıplaktır, giyinememiştir...

Gelin de ayıklayın pirincin taşını! Hani o: öve öve göklere çıkardığımız mensucat sanayiimize böyle birdenbire ne oldu acaba? Hani, o: caf caflı sözler? Demek şimdiye kadar yaptığımız işlerden bir çoğu başımıza fesleğen takmak gibi bir şeymiş!

Başbakanı dinledikten sonra, bektaşi fıkarası gibi insanın şöyle diyeceği geliyor:

— Allah, şu krediyi eksik etmesin. Hani, nerdeyse dilenecekmişiz!

Mizahçı

— Bizim Sulh kayb oldu, onu aramağa gidiyorum...
— Fakat pek neşelisin, hocam...
— Ümidim, şu dağın arkasında, orada da bulamazsam, bendeki feryadı o zaman seyr et!

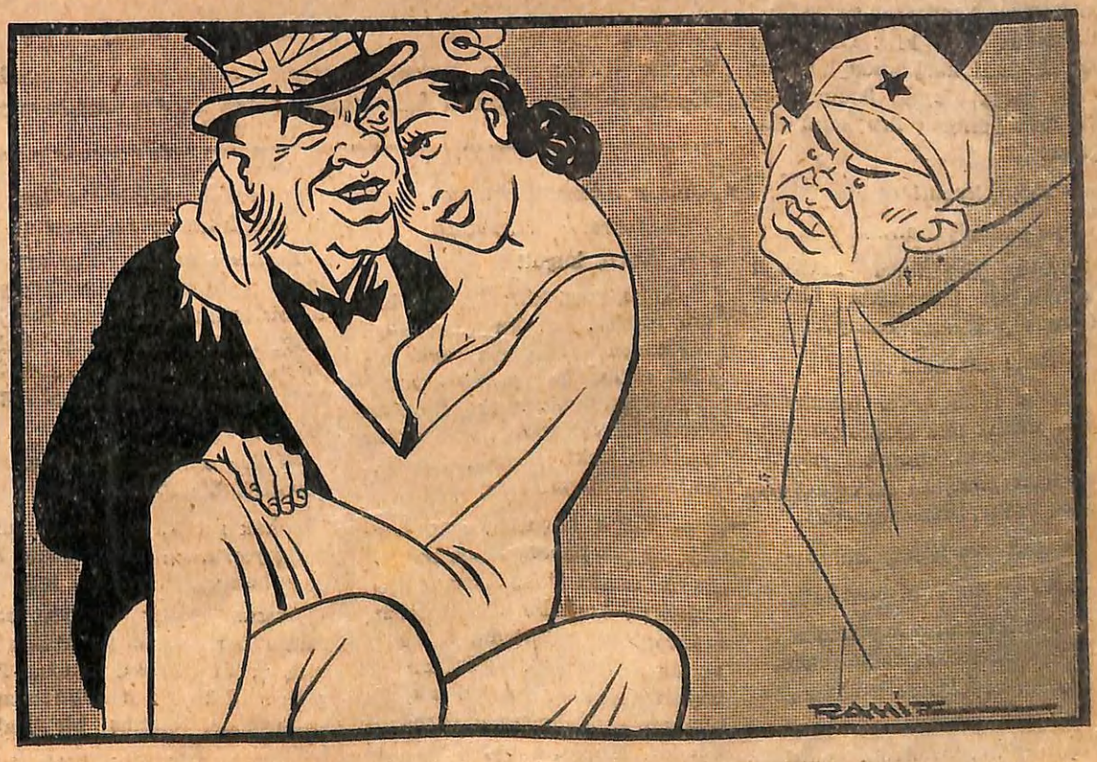

İngiliz — Fransız ittifakı karşısında:
Rus — Başımda bir şeyler his etmeğe başladım!

ZURNADA PEŞREV

Kısmet işi...

o

Yazan: **Ertuğrul Şevket**

Ne akla gelmez tecrübeler sonunda, ne ibret dolu sahnelerle karşılaşıyor, bunları ilim diye kitap sayfalarına dolduruyoruz. Meselâ, kuduz ilâcını bulmak için kaç hayvanın canına kıyılmış; meselâ karaciğeri öğrenmek için kaç insan ameliyat masalarında hakkın rahmetine kavuşmuştur. Bilen var mı? Atalar sözleri de böyle.. İçlerinde öyleleri var ki: Derin ve korkunç bir tecrübeye dayanıyor, insanı saatlerce değil, günlerce, haftalarca, hattâ aylarca düşündürüyor, düşündürüyor... Bunlardan bir tanesi de şu: «Kısmetsiz köpek, kurban bayramında uyurmuş!»

Düşünün bir kere, düşünün ve muhayyilenizi alabildiğine işletin: Her gün mahallede rastladığınız bir sokak köpeği var. Değil çöp tenekelerine, böyle zamanlarda tencerelerin içine bile girmiyen bir damlacık ete, ilikli irice bir kemiğe hasret olduğu her halinden belli. İşinize gidip gelirken, yüzünüze melûl, mahzun bakıyor; artık kırmızılığını bile kaybetmiş olan incecik dilini çıkararak yalanıyor. Sizden merhamet, daha doğrusu bir kemik parçası dileniyor. Halden anlamıyor değilsiniz. Fakat elinizden ne gelir ki... Onun, bu betbaht hali karşısında kalbiniz parça parça oluyor, istemiyerek ona dert yanmak ihtiyacını duyuyor:

— Kuçu, kuçu!!

Diye sesleniyorsunuz.

Zavallı, çoktanberi unuttuğu bu tatlı ses karşısında birden hayretle yüzünüze bakıyor:

— Bana mı? Sahi mi?!

Der gibi bir tavır takınıyor. Ama, haksız mı? Günler, aylar, haftalar var ki; kasap dükkânından içeri girse, kafasına evvelâ masat iniyor, arkasından da:

— Hoşt bre köpoğlusu!

Diye, bir nâra işitiyor.

Aşçı dükkânının kapısından içeri bakacak olsa çırağın hiddetle, hırsla kepçeyi salladığını görüyor.

Bu iltifata, kendisini zehirlemek için teşkilât kuran, memur kullanan, zehir masrafına katlanan insan oğlundan gelen bu iltifata inanmak istemiyor.

Siz, tekrar ediyorsunuz:

— Kuçu, kuçu!!

«Kuçu, kuçu ha?!» Birden bütün tereddütleri kırılıyor, kuyruğunu sallaya sallaya, yerde sürüne sürüne geliyor, ayaklarınızı yalıyor, ümit içinde, heyecan içinde kendisine vereceğiniz müjdeyi bekliyor. Siz, tatlı bir sesle anlatıyorsunuz:

— Kuçu, kuçucuk, işler berbat! Et çok pahalı. Zaten bulmağa da imkân yok. Biraz sabret. Celebler, kasaplar insafa gelsin, o zaman sana istediğin kadar kemik vereceğim. Hele kurban bayramına kadar dişini sıkacak olursan, seni ömründe görmediğin bir ziyafete kavuşturacağım!

Onun bu vaatle avunacağını, kurban bayramını iple çekeceğini düşünüyor, bir hayvanı bile olsa teselli edecek bir kaç söz söylediğinize seviniyorsunuz.

Derken kurban bayramı da gelip çatıyor. Toplar atılıyor, tekbirler alınıyor, kurbanlar kesiliyor, evlerden satır sesleri yükseliyor, kavurma kokuları buram buram tütüyor; fakat köpek meydanlarda yok...

— Bre aman! diyorsunuz. Şu zavallıyı bir bulsam...

Sokak sokak, mahalle mahalle dolaşıyorsunuz, sanki sırra kadem basmış. Koydunsa bul!

Aradan günler geçiyor, bayramla beraber et ve kemik de bitiyor, bir de bakıyorsunuz: Zavallı sefil köpek, melul, mahzun, kaburgaları çıkmış bir halde karşınıza dikiliyor. Sitemli sitemli soruyorsunuz:

— Ayol, kurban bayramında nerelerdeydin?

O, bitkin bir sesle cevap veriyor:

— Uyumuşum da!

Bu atalar sözünü bir çoklarımıza şumûllendirmek kabil değil mi? Ne tesadüfler ve talihsizliklerle büyük fırsatlar kaçırmış, ömrümüzün kitabı ne tezatlı garabetler, aksiliklerle dolmuştur.

Kimimiz, hep deniz kenarları, vapur bacaları, rüzgâr ve dalga tahayyül ederken, sahralara, kupkuru yanık çöllere düşmüşüzdür.

Kimimiz de; cüzdanımızı tıka basa dolduracak işler ve vazifeler bulmağa çalışırken babadan kalan sermayeyi de tüketmişizdir.

Hele hiç şüphe etmiyorum ki: bu son harbin furya âleminde, aramızdan bir çokları, kurban bayramında uyuyan kısmetsiz köpeğe dönmüşlerdir!

Erkek — Nonoşum, haberin var mı? Boşlukları doldurmak için yeniden seçim yapılacakmış...
Kadın — Şunu açıkça boş kalmış bazı cepler doldurulacak desene!

Şive Mektebi

VII.

Yazan: **Ercümend Ekrem Talu**

Şive mektebinin sevimli sahibi, dostumuz I. Galip Arcan, bize yüksek başarılarından örnek göstermek maksadı ile Mahmut Baleri, Burhan Felek'i, Vasfı Rıza Zobuyu, bir de beni mümeyiz olarak davet etmiş. Gitmemek olur mu? Gittik.

Behzat Butak'ın, arkadaşına cemile olarak hazırlattığı zengin büfede safra bastırıp, bize gösterilen yerlere oturduk. Kürsüsüne geçen I. Galip el çırptı. İçeriye, ablak çehreli, kısarak boylu, tıknaz bir zât girdi. Üstat sordu:

— İsminiz?

— To Hilâlis.

Galip ihtar etti:

— Türkçe... Türkçe söyleyiniz.

— Na! Turkse soyliyorum... Hilâli.

— Nerelisiniz?

— Kırıtikoz... pardon... Ziritli.

— Söyleyin bakayım: Bir berber, bir berbere beri gel dedi.

— A... evet... (Hecelere ara vererek) Bir peruker... bir perukerde... soylemiş, burya gel.

— A... fe... riin! (Bize dönerek) Bakın, ne kadar düzelmiş.

Vasfı Rıza, ciddiyetini bozmıyarak, tasdik etti:

— Belli!

Galibin ağzı kulaklarına variyordu. Öğrencisine bir teklifte daha bulundu...

— Üç uçak uçarken tutuştu... Haydi, tekrar edin.

— Us usak usarkene tutusmus...

Felek dayanamadı...

— Fevkelâde! Ben buna tam numara veriyorum.

Hoca ile talebe şükran makamında baş eğdiler. Galip bir öğrenci daha çağırdı.

Bu da, düşük kızıl biyıklı, kösele suratlı, pastırma yapılı, kasketli bir adamdı. Ortalığı, iki elile birden temenna ederek selâmdı... divan durdu.

Mahmut, adamın hüviyetini derhal farketti; sordu:

— Kirmançı zâni?

— Zânem.

Merak ettik...

— Ne konuştun, Mahmut?

— Hiç... dedi. Biz anlaştık.

Galip sorularına başladı:

— Adın neydi, çocuğum?

— Celô.

— Nerelisin?

— Hozat tarafında.

— Kaç doğumlusun?

— Ben mi? Efendime deyim: Min... dokkuz yüz min... Yok, estağfurullah... Sekkiz yüz... doğusan...

— Bırak, vaz geç. Sana Yunus Emreyi okutalım.

— Uyuz Emine dedigin kim oliy? Neyini ohuyacağım? Benim hocalığım yok ki.

— Öylesi değil. Bak, senin ne kadar düzgün konuştuğunu, baylar görecek, işidecekler.

— Pekiyi. Buyur; imret!

— Çıktım erik dalına, anda yedim üzümü...

Herif başını yana eğdi, suratını çarpıttı.

— Erigin dalında üzüm yini mi, vey baba? Bi laf eylersen ki tımarhanacılar bilen güler.

Araya Vasfi girdi.

— Bir ayağında mesti var... onu biliyormusun?

Herifin yüzü gözü birdenbire aydınlandı. Vasfinin ellerine sarılarak:

— Bir ayağında nesi var?. Vay, anam! Sen ani nerden bülüsen, gurban? diye sormasiyle beraber, meydanda hem söylemeğe hem de oynamağa koyuldu:

"Bır eyağında mesti var...

Bır eyağında mesti var...

Bır eyağında..."

— Ey! Dur, yeter!.

Lâkin herif oralarda değil. Coşmuştu bir kere. Galip onu omuzlarından ite kaka zorla dışariya çıkardı.

Üçüncü gelen şahıs çok sarışın, güleç biri idi. Bizi terbiyeli terbiyeli selâmladı...

— Sabahım şerifler hayrım olsun!

Galip, her nedense buna daha mültefit davraniyordu.

— Şöyle gel, bakalım Hamza bey! dedi.

— Geliyim, aslânım!

— Senin aslın neydi? Beyler soruyorlar.

— Çeçes. Şapsığ cinsiden. Ama kul diğil...

— Merdiven de bakayim?

— Meyliven.

— Havuz kenarında... Dikkat et, bak!. Havuz kenarında, sümüklü böcek, zambağı yedi. İşittin a? Haydi, tekrar et.

— Baş üstüne aslanım! Havruz kenarına sümkürdü bocek sen

Bunun üzerine, hepimiz birden:

— Eh! Pes artık!. dedik.

Burhan Felek:

— Herif, benim pazar şakalarımı da geçti! dedi.

İ. Galip neticeden memnundu, lâkin tevazu gösteriyordu...

— Henüz ilk devre... malûm a?. İleride inşallah daha büyük başarılar elde edeceğiz.

— Ona ne şüphe? demeğe lüzum gördük.

Ve üstadın ellerini sıkıp, şive mektebini terkettik.

SON

Terkib-i Bent

Eşyadaki yükselmeler ettikçe tevali,
Dinler Peker'in nutkunu hayretle ahali.

★

Gördüklerimiz başka işittiklerimizden,
Tekzip ediyor göz kulağın duyduğu hali.

★

Bir zorlu güneştir ki hakikat, sıvanılmaz,
Bir mum ki yalan, yatsı ezanında zevali.

★

Bir cevhere gönlüm, gözüm ettikçe tesadüf,
Hak nâmına kıymet biçerim, ehvenü galî.

★

Seçmem o zaman halkı demokrat, solu sağdan,
Davama inanmazsan eğer işte misali:

★

Bir hayli Kemal ismi geçer şarkı, gazelde;
Tercih ederim hepsine «Yahya» lı Kemali!

★

Peygamber olan kaç kişi var kendi köyünde,
Baştan başa ümmet doludur gerçi havali?

★

İzmirli neden Tunceliden çıkmıya mebus?
Gerküklü niçin gelmiye İstanbula vali?..

★

Düşmanlarının hepsini bir anda unutmuş,
Ken'an Öner'in derdine düşmüş Hasan Âli.

★

Kim bıkmadı, bilmem, C.H. nin cilvelerinden?
Söz yoktu eğer cilveye kalsaydı mecali!

★

En sonra geçirmiş ele mânend-i çekirge,
Fazıl gibi, turfanda değil, turna gazalı.

★

At sürdü silâhşörleri, Aykaç da beraber,
Kırbaçla maan, heybede, bakraç da, beraber.

Deli Ozan

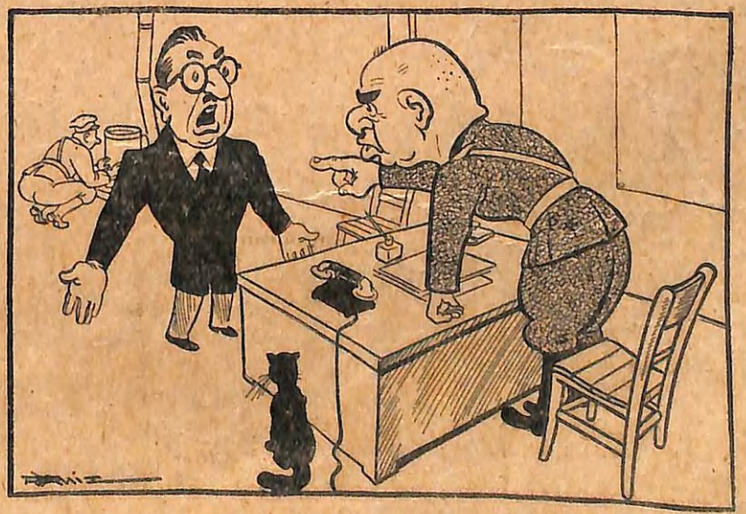

Komiser — Komşularınız şikâyetçi, siz mahallenizin huzurunu bozmuşsunuz.

Suçlu — Acayip, ne yapmışım?

Komiser — Daha ne yapacaksınız, bir yeni otomobil almışsınız!

Bayan Milyoner — Gûya biz çılgınca para sarfediyormuşuz!..

Bayan Milyarder — Haltetmişler!.. Daha dün, bir hayır kurumu için kocamdan para istemeğe geldiler de koğduk!..

— Bu ne hal kız?

— Yerli mallar pazarından entarilik kumaş aldım da!..

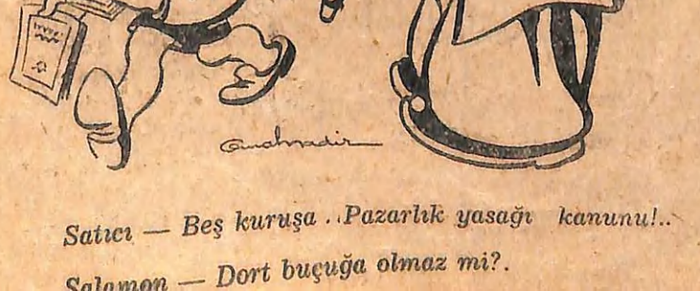

Satıcı — Beş kuruşa Pazarlık yasağı kanunu!..

Salamon — Dort buçuğa olmaz mi?.

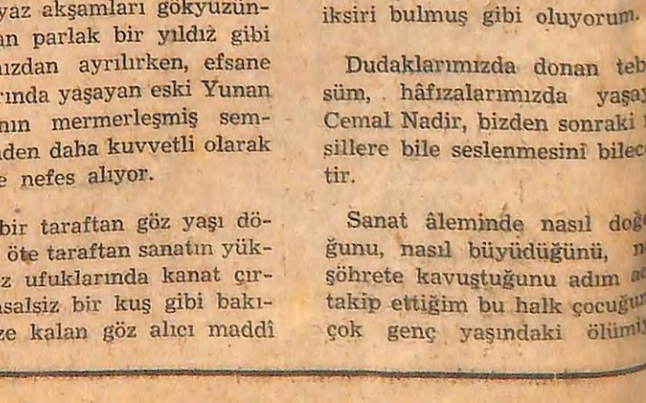

Amcabey ve Yeğeni ebedî yolculuklarında...

«Söz gümüşse, sükût altındır» diyen halk filozofunun, Cemal Nadir'siz bir devirde yetiştiği ne kadar belli.

Sözü ve fırçayı göz kamaştıracak bir hale getiren bu arkadaşım, yaz akşamları gökyüzünde kayan parlak bir yıldız gibi dünyamızdan ayrılırken, efsane diyarlarında yaşayan eski Yunan ilâhlarının mermerleşmiş sembollerinden daha kuvvetli olarak içimizde nefes alıyor.

Ona bir taraftan göz yaşı dökerken, öte taraftan sanatın yükselinmez ufuklarında kanat çırpan emsalsiz bir kuş gibi bakıyor, bize kalan göz alıcı maddî varlığının neşe taşan hâtırası doluyorum.

Ona artık «Cemal!» diyemek ıstırabiyle yanarken, eb sanat âleminin onu koynu bastığını düşünüyor, bir tes iksiri bulmuş gibi oluyorum.

Dudaklarımızda donan teb süm, hâfızalarımızda yaşa Cemal Nadir, bizden sonraki sillere bile seslenmesini bilec tir.

Sanat âleminde nasıl doğ ğunu, nasıl büyüdüğünü, şöhrete kavuştuğunu adım a takip ettiğim bu halk çocuğu çok genç yaşındaki ölüm

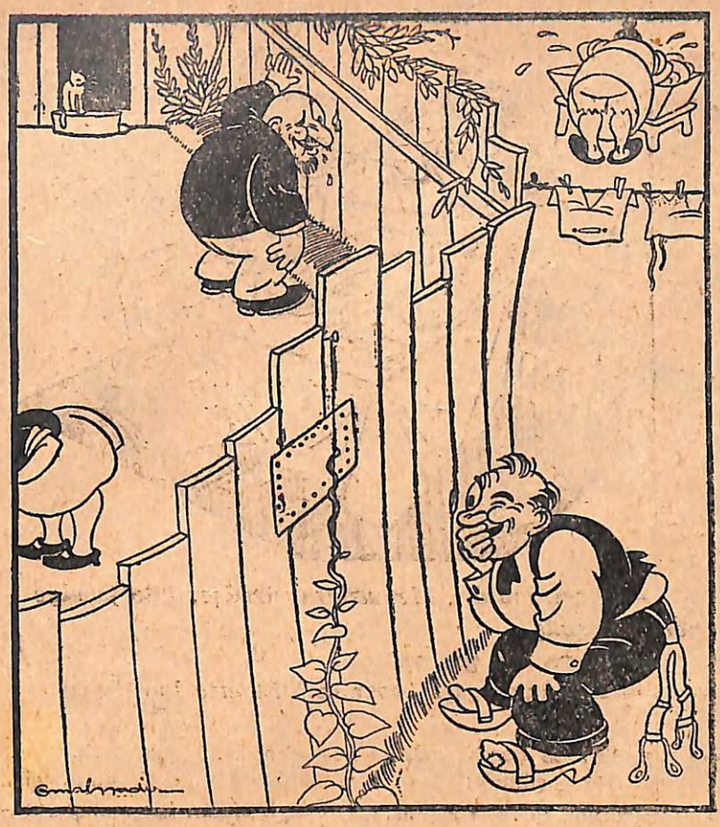

"Komşunun tavuğu..."

Bay Yenizengin — Bu yazı, tam Büyükadada geçirmenin sırası!.

Bayan Yenizengin — Acaba?.

— Evet, beşyüz liralık köşkleri beş bin liraya kiralanıyormuş!.

...alyadir

...tür mesleğinin bir kutbu olan Cemal Nadir'i kaybettik. ...) bu sahifede eserlerinden bazılarını okuyucularına ... ederek, ebedileşen bu arkadaşımızın âziz ruhunu anar ve ona Tanrıdan rahmet diler.

...ben, vefalı ve değerli bir arkadaş, sanat âlemi doldurulması imkânsız bir kıymetten mahrum edilmiş bulunuyoruz.

Bu biricik fırça ve sanat arkadaşımın boş bıraktığı koltuğu düşündükçe, boynum büküldükçe bükülüyor, kaybımızın azameti karşısında teselli bulamamanın azabını daha kuvvetle hissediyorum.

Yalnız, sevgili ve büyük milletimizin eşsiz kadirbilirliği ve sanat duygusudur ki: kalblerimize ıstırabımızı dindirecek olan bir sükûn veriyor.

Fanî âlemin (Cemal Nadir) ine bu âkıbet mukadderdi. Fakat ebedî âlemin (Cemal Nadir) i ile bütün Türk milleti iftihar edecek, onunla öğünecek, onu millî dehanın sonsuz bir kaynağı olarak daima ve daima gösterecektir.

Biz, onu tanıyan ve sevenler kalblerimizde sönmez bir acı hissederken, gelecek neslin çocukları onun doğum gününü kutlayacaklardır.

Onun aziz hâtırası önünde, sükûtu altın kıymetine vardıran atalar sözünün simsiyah renkli tül perdesinin altına giriyor, göz yaşlarımı dindirmeğe uğraşıyorum...

Ramiz GÖKÇE

Misafir — Bu güler yüzlü resim sizin mi?

Ev sahibi — Evet!.. Umum müdür olmazdan evvelki resmim!..

7 Yece 7 Gündüz

CEMAL NADİR

O

Yazan: Doğan Nadi

Bizim Cemal Nadir'in bir büyük hususiyeti, hâdiselere, daima sevimli bir tarafını bulup, oradan bakmak ve öyle görmekti. Onun içindir ki, büyük sanatkâr, bir çok memleket meselelerini, en öldürücü çizgilerle tenkit ettiği halde, kendisine, zannederim sinirlenen, kızan, kin bağlıyan tek adam yoktur.

«Yapmak güç, tenkit etmek kolaydır» diye bir lâf vardır. Tenkit belki kolay olabilir. Fakat betbaht Cemal Nadir'inki gibisi, hiç şüphe yok ki, dünyanın en zor başarılır işlerinden biridir. Düşünün bir kere: Tenkit ettiğiniz şeyde haklı olacaksınız. Tenkit edilen kızmıyacak. Tenkit eden sevilecek. Ve büyük halk kütleleri, istisnasız, bundan memnun kalacak. Cemal Nadirin, benim bildiğim, yüksek dehası bu, imkânsız gibi görünen, büyüklüğe erişmiş olmasındadır. «Yerini dolduramıyacağımız, onun yeri boş kalacak» gibi hemen her ölenin arkasından söylenen sözler de belki yalnız Cemal Nadir için doğrudur ve yerindedir. Çünkü Cemal Nadir'in bu güzel tarafı, okuyarak yazarak elde edilir bir şey değildir. Bütün dehalar gibi onda da fıtriydi, yaradılışındandı. Doktor olsaydı, avukat olsaydı, mühendis olsaydı, onun gibi okuyup yetişecek adam, az çok, kolay bulunurdu. Heyhat ki.. daha elif be'nin, mektep ve medresenin, satırları çizili defter kâğıdının dışında bir şey. Cemal Nadir'de işte o vardı.

★

Okuyucu, bu hafta için, beni mazur görsün. Henüz ölmüş sevgili bir arkadaşımdan ve büyük bir mizah üstadından bahsederken «Mizah» mecmuasının bu nüshasında mizah yapmak elimden gelmiyor. Tıb denen acayip muammalar ilmine de kızıyorum. Cemal Nadir içki içmez, sigara içmezdi. Kahve bile kullanmazdı. Müfrit denecek derecede evcildi. Muayyen saatlerde evine gider, erken yatar, sabahtan öğle sonralarına kadar resimlerini hazırlar, saat beş sularında da Cumhuriyet'e getirirdi.

— Merhaba üstat!

— Merhaba yahu.

— E.. Vakit geldi. Haydi bakalım ısmarlayın benim çayı.

Arkadaşlardan biri, elbette büyük bir memnuniyetle, Cemal Nadir'in çayını söylerdi. Çay ge-

— E... Yahu, hani benim sigaram?

Hepimiz davranır, paketleri uzatırdık. Onunkisi sigara içmek değil, sadece püfürdetmekti.

Az sonra Beyoğluna çıkacak olanlar, Taksimde oturduğu için, Cemal Nadir'i de beraber alırlardı. Beyoğluna çıkınca:

— Gel şurada biraz oturalım..

— Yoooo.. İmkânı yok.

— Neye canım.. Yarım saatçik..

Cemal Nadir, hiç unutmıyacağım o sevimli tebessümiyle gülümser ve evlilik hayatını kastederek, cevap verir:

— Hele durun bakalım çocuklar, ben de bir senemi doldurayım, sonra görüşürüz.

★

Ankarada olduğum için, hakikaten candan sevdiğim Cemal Nadir'ciğin cenazesinde de bulunamadım. Bazı yazılar okudum. Üstat için, en kötü niyetli bir adamın dahi fena bir şey söylemesi mümkün değildi. Binaenaleyh hakkındaki bütün yazılar iyiydi. Fakat arkadaşlar bir şeye dikkat etmediler: Cemal Nadir ruhunda ve hususi hayatında bin bir türlü facialar sağlıyan bir sanatkârdı. Dünyanın bütün büyük mizah sanatkârları böyledir. On yedinci asrın güzel Fransız müellifi Molier'den başlayıp bu devrin en büyük mizahçısı Şarlo ile devam eden bu muazzam facia neslinin içinde bizim Cemal Nadir de vardır. Belki de akşamları ağlayıp gündüzleri güldürmek bu hazin insan serisinin mukadderatıdır. Fazla teferruata girmiyeceğim. Dünyaya gelip geçmiş bütün diğerlerinde olduğu gibi bu kadronun haricine çıkmak Cemal Nadir'in elinde değildi. Bu hazin hayat anlaşılan onda yaradılıştan mevcut bir alın yazısıydı. Kendisi için fena, herkes için keyifli bir yazı.

★

Karışık bir ruh âleminin akıl ermez kahramanı Cemal Nadir işte böyle bir harrangürrâ içinde göçtü, gitti. Kalın gözlüklerinin arkasında görmüyormuş gibi bakan, fakat her şeyi, her şeyi, hattâ bizim göremediklerimizi gören gözleri...

Yaza doğru:

— Karı, müjde.. Memurlara yirmişer kilo fasulye vereceklermiş.

— Kuru mu, yaş mı?

— Hükûmet yaşa basar mı? Elbette kuru!

— Azizim, evdekilere söyle... kirli çamaşırları bir daha böyle meydana çıkarmasınlar; muhalif diye isminiz çıkar!

Çömezin Röportajları:

35

IX.

Kendine Meslek Seçiyor...

Çizen: RAMİZ

Dalkavuk olamam: Ömrüm oldukça belimi doğrultamam!

Şapkacı olamam: Kimseye külâh giydirmek âdetim değildir!

Hokkabaz olamam: Parti oyunlarını beceremem!

Mebus namzedi olamam: Oyuna lâyık değilim!

Fotoğrafçı olamam: Sahte pozlara sinirlenirim!

Eskici olamam: Arapların dayak atmasından korkarım!

Bankacı olamam: Bolluk içinde yokluk iyi bir şey değildir!

Cokey olamam: Atı alıp Üsküdarı geçemem!

Hakem olamam: Dayak yemekten korkarım!

Kuyumcu olamam: Pırlanta diye beğendiklerimin foyasının çıkmalarından korkarım.

Hikâye

Veznedarın Aşkı

Yazan:

ÇALÇENE

Hicabi Altınkaya, hakikaten altın gibi bir adamdı. Senelerdir veznedarlığını yaptığı bankada ondan memnun olmıyan bir kimse yoktu. İşine vaktinde gelir, bankadan en sonra çıkar, hesaplarını muntazam tutardı. Veznedarlığa tayin edilmesinin üzerinden tam on dört yıl geçmesine rağmen, şimdiye kadar daha bir kuruş açık vermemişti. Patronu onun için:

— Hakikaten, derdi. Hem altın, hem kaya gibi bir adam!.

Hicabi Altınkaya, kimsesiz, bu yaşına kadar evlenmemiş bir adamdı. Yakın dostları onu baş göz etmek isterler, fakat ondan şu cevabı alırlardı:

— Ben, aşka inanan bir adamım. Sevmediğim bir kadınla evlenemem.

— Öyleyse, birini sev!

O zaman Hicabi çürümeğe yüz tutmuş dişlerini, yer yer ağarmış saçlarını gösterir:

— Sevebileceğim kadınlar da, derdi. Benim yüzüme bakmıyorlar.

Bu cümleden sonra lâfı hemen keser, kaderine inanmış insanların huzuriyle ya kasadaki paraları saymıya veya çekleri gözden geçirmeğe başlardı.

Hicabi Altınkaya, gürültüsüz bir hayat yaşıyordu. Bekâr odasiyle bankanın arasında ömrü geçiyor; meyhane, gazino, dost toplantılarından zevk almıyordu. Arkadaşları onun için:

— Müthiş kitap okuyor!

Derlerdi. Bu söz, ya doğruydu veyahut da onun gittikçe bir filosof mânası taşımağa başlıyan yüzünün hatları için ona bu yakıştırılıyordu. Yalnız şurası muhakkaktı ki, Hicabi Altınkaya, basit, neşesiz bir ömür sürüyordu.

Bir gün öğleden sonraydı. Hicabi Altınkaya, etrafındaki ince demirleriyle bir arslan kafesini andıran veznesinin içindeydi. Küçük pencerenin önüne birikmiş olan halkın uzattığı çekleri, havaleleri gözden geçiriyor, her zaman olduğu gibi, hiç kimsenin yüzüne bakmadan vereceği paraları uzatıyor, sonra bir başkasının evrakını tetkik ediyordu.

Bir aralık tatlı bir kadın sesi işitti:

— Lûtfen, şu yüz liralığı bozar mısınız?

İşinin arasında, böyle fuzulî talepler karşısında kaldı mı fena halde içerlerdi. Gene başını kaldırmadan, her zaman olduğu gibi bir: «Yok» u bastıracaktı. Fakat, veznenin penceresinden ince, zarif bir kadın elinin bir yüz liralık uzatmış olduğu halde onu beklediğini görünce, birden şaşırdı. Bir an gözlerini bu güzel elden ayıramadı. Sanki büyülenmişti. Ayrıca, baygın bir lâvanta kokusu ciğerlerini doldurmağa başlamıştı. Bir an gözlerini kaldırdı. Bu zarif elin sahibine baktı: İri elâ gözlü, bir kumral güzeli kendisine gülümsüyordu. Elleri âdeta titriyerek yüz liralığı aldı, bir deste tek lira verdi. Genç kadın o tatlı sesiyle, Hicabi Altınkayanın gözlerinin içine baka baka:

— Teşekkür ederim!

Dedi ve uzaklaştı.

Bu hiç beklenmiyen tesadüf, Hicabi Altınkayanın bütün benliğini sarmış, onu sebebini bilmediği bir düşünce âleminin içine atmıştı. O kadar dalgındı ki, hayatında ilk defa olarak bazı tanıdık iş adamlarının alay ettiklerini görüyordu:

— Hayır ola Hicabi bey. Bu ne dalgınlık böyle? Bir iki buçuk liralık eksik saymışsın!

Acaba, bu kadın kimdi? Niçin onun gözlerinin içine böyle gülümseyerek bakmıştı?

— Pek üzülüyorum, ev sahibi "oğlum taşınacak" diye bizi evden çıkarmak istiyor.

— Üzülme baba, ben, ev sahibinin oğluyla anlaşırım, ev sahiplerine evi boşaltırız!.

Banka paydos olduktan sonra o, veznede kaldı; kasayı açtı. Paraların arasından bir yüz liralığı ayırdı. Bu yüz liralık, o kumral güzelinin elinden sinen baygın kokuyu taşıyordu. Onu, ihtiyarsız bir hareketle burnuna götürdü; kokladı, kokladı.

★

O gündenberi âdeta huzuru bozulmuştu. Arkadaşlarına karşı sinirli bir tavır takınmağa başlamış, bir şey söylemek istiyenleri sert bir baş hareketiyle susmak mecburiyetinde bırakmıştı.

Herkes, birbirinin yüzüne hayretle bakıyor:

— Allah, Allah! diyorlardı. Bu Hicabiye de ne oldu böyle?

Bir sabah bankayı büyük bir fısıltı dolaştı:

— Hicabiyi dün gece geç vakit bir gazinodan çıkarken görmüşler. Üstelik sarhoşmuş da: Adamakıllı yalpa vuruyormuş!

O gün öğleden sonraydı. Hicabi, önüne yığılan para tomarının arkasında âdeta kaybolmuştu. Birden, âşina olduğu tatlı bir ses duydu:

— Lûtfen, şu beş yüz liralığı bozar mısınız?

Birden ürperdi. Vezneyi baygın bir lâvanta kokusu kaplamış, veznenin küçük penceresinden içeriye ince ve zarif bir kadın eli uzanmıştı. Hicabi, başını korka korka kaldırdı. İri elâ gözler gözlerine çevrilmişti. Kumral güzelinin dudaklarını tatlı bir tebessüm kaplamıştı.

İçinde tanımadığı, bilmediği acayip bir rüzgâr esiyor, onu tir tir titretiyordu.

— Biraz sonra gene gidecek ve kimbilir ne zaman gelecek!

Diye düşündü. Birden nefsinde bir cesaret buldu:

— Epeydenberi gözükmediniz hanımefendi...

Genç kumral güzelinin tebessümü daha genilşedi, âhenkli sesiyle cevap verdi:

— Sizi daima rahatsız etmekten korkuyordum da...

Hicabi, heyecanla cevap verdi.

— Aman estağfurullah efendim. Her zaman emrinize âmadeyim. Her gün, her saniye.. Yakınlardasınız galiba?

Genç kadın, zarif bir hareketle elini salladı:

İşin temeli

Yeni evlenmişti. Balayı seyahatine Yalovaya gideceğini söyledi.

Arkadaşı:

— Ne kadar kalacaksın? diye sordu.

— Henüz karar vermedim. Ne kadar kalsam acaba? Ne dersin? Arkadaşı omuzlarını kaldırdı:

— Vallahi bilmem ki, dedi. Karını henüz görmedim!

Azıcık farklı

Bir adam karısını methediyordu:

— Karım gayet temizdir: Her sabah kalkar kalkmaz dişlerini yıkar...

Arkadaşı içini çekti:

— Bizimki biraz farklı, dedi. Sabahleyin ilk işi dişlerini bilemektir.

Kadife

Arkadaşına kompliman yapmak istiyordu:

— Maşallah, dedi. Karının kadife gibi bir sesi var..

Öteki onun hemen kolunu çekti:

— Aman birader, dedi. Sus duymasın. Sonra karım, bu kadifeye gidecek şekilde bir elbise ister.

— Çok yakın. Hattâ komşu sayılırız. Sık sık bozuk paraya ihtiyacımız oluyor da. Pek müşkül vaziyette kalırsam, o zaman size...

Hicabi beş yüz lirayı bozdu, genç kumral güzeline uzatırken, hafifçe reverans yaptı:

— Her zaman beklerim hanımefendi...

Demeği de unutmadı.

İki gün sonra genç kadın tekrar geldi, beş tane biner liralık bozdurdu. Hicabiyle biraz konuştu, tebessüm etti, gitti.

Akşam kasayı sayıyordu. Üzerine baygın lâvanta kokusu sinmiş beş tane bin liralığı koklamak isterken, birden sarardı: Paralar sahteydi. O kadar kaba yapılmışlardı ki derhal farkına varmak kabildi.

Hicabi Altınkayanın, birikmiş biraz parası vardı; beş bin lirayı yerine koydu ve banka direktörüne istifanamesini gönderdi. Bunda diyordu ki: «Bir veznedar, ancak dişleri sağlam ve saçları ak değilken vazife görebilir. Bunu nefsimde yapmış olduğum tecrübeden öğrenmiş bulunuyorum.»

Bereket versin...

Salamon, bir arkadaşına dert yanıyordu:

— Dün gece Bağlarbaşından Kuzguncuğa doğru inerken tam Maşatlığın önünde bir haydut çıktı. Üzerimde ne var, ne yok hepsini aldı.

Arkadaşı, heyecan içinde sordu:

— Peki, yanında tabancan yok mu idi?

— Vardı. Bereket versin ki haydut arka cebimi aramadı.

Hak

Evliyazade Nurettin, Sirkeciden bir taksiye binmişti. Şoför Taksimi geçip de Harbiyeye doğru ilerlerken gaza bastı. Arkasından keskin bir düdük sesi işitildi, şoför arabayı «zınk» diye durdurdu. Yanlarına yaklaşan zabıtai belediye memuru şoföre:

— Hızlı gidiyordun, dedi. Sana ceza keseceğim.

Şoför sızlanıyordu:

— Vallahi değil memur bey. Yirmi kilometreden fazla gitmiyordum.

— Gidiyordun.

Söze Evliyazade Nurettin karıştı:

— Gitmesine imkân yok!

Dedi. Memur:

— Ama, dedi. Bunu nasıl isbat edersiniz?

— Gayet basit. Demin şoförle konuşuyordum, beni bıraktıktan sonra karısını alacağını ve çarşıya alış verişe gideceğini söylüyordu. İnsan, böyle bir iş yapmağa son süratle gitmez a!'.

Nabza göre şerbet

Doktorun asistanı ustasına merakla sordu:

— Hastalara niçin daima: «Bügün ne yediniz?» diye soruyorsunuz. Hastalıklarını tayin etmek için mi?

— Hayır, ücreti tayin etmek için.

Felâket arkadaşı

Emin Erişirgil, epeydenberi görmediği bir arkadaşına rastgeldi. Konuşa konuşa, Ankaranın büyük bir pastahanesinden içeri girdiler.

Arkadaşı, bir aralık Emin Erişirgil'e:

— Şayet, dedi. Bu akşam işin yoksa, bize yemeğe gel. Karım ilk defa olarak bugün yemek pişirecek. Ha, ne dersin?

Emin Erişirgil hemen atıldı:

— Tabii kardeşim, dedi. Elbet gelirim, zaten, ben eskidenberi senin felâket arkadaşın değil miyim?

Saygılı kadın

Nazmi Acar, bir aile toplantısında müşterek bir kadın ahbaptan bahsediyor, onu göklere çıkarıyordu. Bir aralık:

— Hele, dedi. Ben bu yaşıma geldim, sivri sakalıma aklar düştü. Fakat onun kadar kocasını düşünen bir kadına hayatımda rastgelmedim.

Kadını çok iyi tanıyanlar hayret ettiler:

— Ya?!.

Diye, bağırdılar. O devam etti.

— Evet, dedi. Kocasını o kadar çok düşünür ki: Meselâ kendisi yokken kocasının evde olduğunu bilse, katiyyen içeri girmez.

— O neye iyi?

— Kendisi yokken kocasının biraz başını dinlediğini düşünür de, onu rahatsız etmek istemez..

Vicdanın sesi

Burhan Belge (İzmir) gazetesine yeni girmiş bir muhabir taslağını yanına çağırmış, ona çıkışıyordu:

— Bu yalan havadisi nasıl getirdin? Onun gazeteye girmesine nasıl sebep oldun? Bunu yaparken vicdanının sesini duymadın mı?

Muhabir taslağı, mahzun mahzun boynunu büktü:

— Duydum ama, dedi. Dinlemedim..

Burhan Belge hayretle sordu:

— Neden?

Taslak safiyetle cevap verdi:

— Ben gazeteciliğe başlarken siz bana şu tavsiyede bulunmuştunuz: «Her duyduğuna kulak verme!» Halbuki şimdi kızıyorsunuz.

Yerine göre

Neyzen Tevfik Fahrettin Kerim'e muayeneye gitmişti.

Doktor:

— Rakı içer misiniz? diye sordu.

Neyzen: — Bunu ne maksatla soruyorsunuz? dedi. Muayene icabı mı? Yoksa davet mi edeceksiniz?

Bu Harbin Karikatür Albümü No. 2

İkinci Cihan Harbinin en komik hâdiselerini tesbit eden ve birçokları yabancı memleketler gazeteleri tarafından bile iktibas edilen yüzlerce karikatürden müteşekkil bu albüm tarihi bir vesika olarak senelerce aranacak ve süksesini muhafaza edecektir.

Dört renkli kalın bir kapak içindeki bu eserin mevcudu azdır. Fiatı 150 kuruştur. Posta kutumuza siparişlerinizi veriniz.

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden RAMİZ GÖKÇE

Basıldığı yer: PULHAN MATBAASI — İstanbul

TOMBUL TEYZE

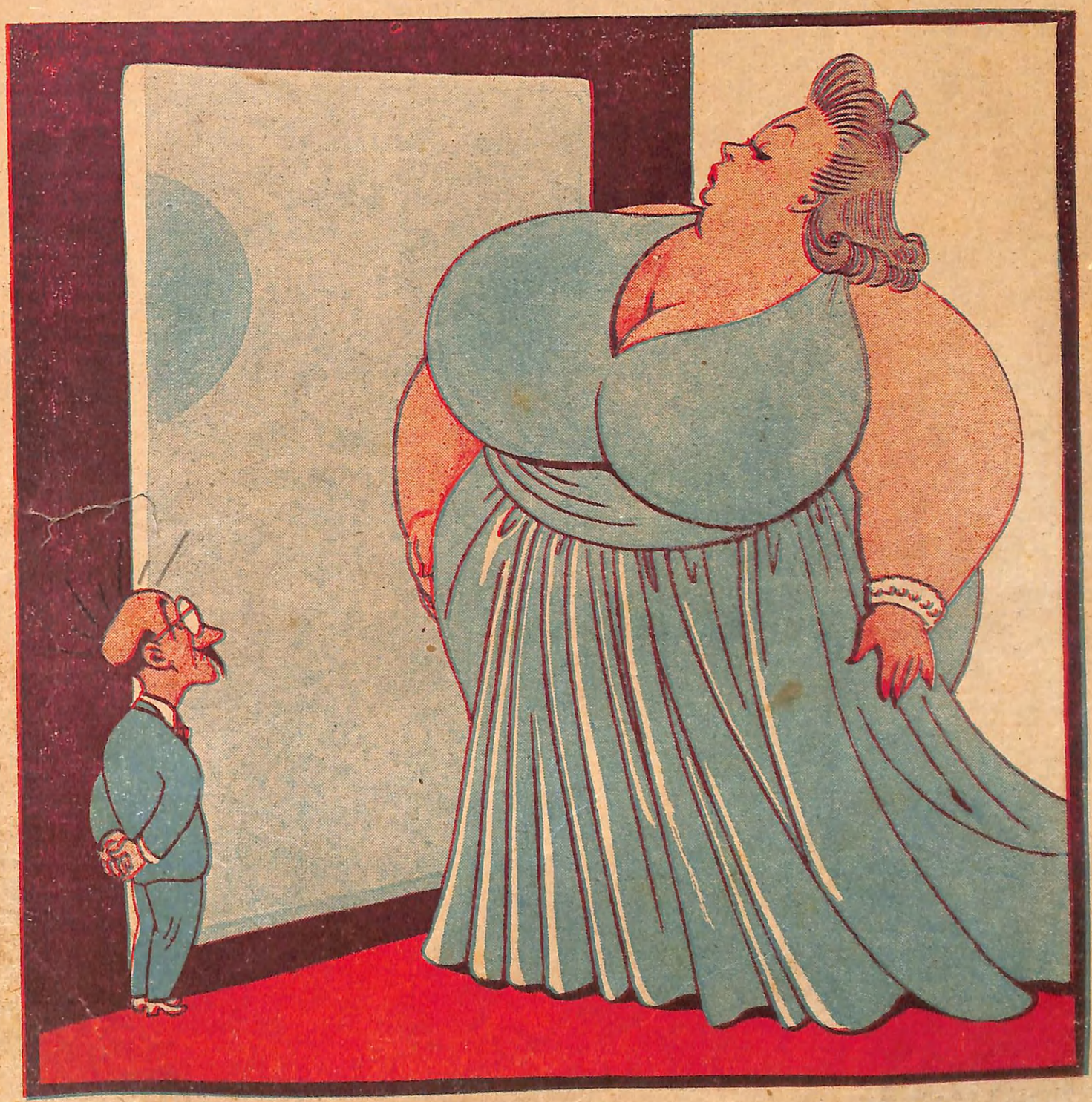

Sıska Dayı — Karıcığım, endam aynasında kendini görebildin mi?
Tombul Teyze — Kısmen!

T. T. POSTASI

Bursa: Meliha Göksal.

S — Teyzeciğim, sinema artisti olacağınızı duyduk, bu hakikat mıdır, faaliyete başladınız mı?

Nicin hakikat olmasın, sinema artisti olanlardan

Maçkadan: Nebil Saran.

S — Sayın Teyzeciğim, bu sene yazlığa nereye gidecek

büyük artist olmadığını da söylüyorlar, siz de tasdik etmez misiniz?